

MUSTANKORKEA

Toimitusjohtajan katsaus

Mustankorkean vuosi 2019

Taas on vuosi vierähtänyt ja on aika katsoa taaksepäin, että mitähän sitä tulikaan tehtyä. Yhtiön 22. toimintavuosi oli edelleen työntäyteinen.

Perusmaksu tuli, oltiinko valmiit?

Heti alkuvuodesta tapahtui Toivakkaa lukuun ottamatta jätehuollossa ja -laskutuksessa iso muutos, kun perusmaksu otettiin käyttöön. Toivakassahan se oli jo käytössä. Vaikka muutoksesta tiedotettiin laajasti eri medioissa ja maksu jaettiin Jyväskylässä ja Muuramessa osiin laskutettavaksi muun jätelaskutuksen yhteydessä, herätti perusmaksun tulo paljon kysymyksiä ja osin kritiikkiäkin. Erityisesti ne, joilla vuotuinen jätehuoltokustannus hieman nousi, olivat asiasta nyreissään. Valtaosa asiakkaista kuitenkin ymmärsi, miksi sitä kerätään ja mitä palveluja sillä katetaan. Suuremman ylimääräisen työn aiheutti puutteelliset tai väärät kiinteistö tiedot, joita jouduttiin korjaamaan pitkin vuotta. Loppuvuodesta tiedot alkoivat olla jo kohdallaan.

Biokaasua ja multaa, kierrätystuotteita parhaimmillaan

Taistelu biokaasulaitoksen kuntoon saattamiseksi jatkui koko vuoden, vaikka alun perin arveltiin sen saatavan kuntoon viimeistään loppukesällä. Mädätteen kuivaukseen tilattu laitteisto oli kyllä tilauksen mukainen, mutta mädätteen kuiva-ainepitoisuus vaihteli arvioitua enemmän, joten seulaosa jouduttiin vaihtamaan. Uusi seula tuli vasta helmikuun 2020 lopulla ja kesken asennuksen iski korona. Työ jäi kesken ja jatkuu näillä näkymin kesäkuussa. Toivottavasti saamme tämän viimeisen osan pelittämään, jolloin koko biokaasulaitos on yli neljän vuoden punnerruksen jälkeen vihdoinkin valmis.

Kesällä 2019 saatiin kauan odotettu Seppälän biokaasun tankkausasema käyttöön. Suunnilleen samoihin aikoihin myös uusi kaasunjalostusyksikkö käynnistettiin, joten oma kaasun tuotanto ja jakelu saatiin täysimääräisesti käyttöön. Kaasun myynti kasvoi huomattavasti ja oli neljänneksen edellisvuotta suurempi, vaikka myynti alkoi vasta elokuussa. Kasvu jatkui myös kuluvan vuoden alussa, mutta koronaepidemia toi väliaikaisen notkahduksen myyntiin. Nyt ollaan jo hyvää vauhtia palaamassa kasvun tielle.

Myös mullan, toisen myyntituotteemme, myynti jatkoi kasvuaan. Multatuotteita myytiin ennätyselliset 58 000 tonnia. Sekä kotitaloudet että viher- ja maanrakennusalan ammattilaiset ovat todella ottaneet Mustankorkean Omapiha-multatuotteet omakseen ja ovat vakuuttuneet tuotteiden korkeasta laadusta ja edullisesta hinnasta. Vuoden aikana tuotiin markkinoille myös uusia erikoismultia, joiden kysyntä oli yllättävän hyvää. Kaiken kaikkiaan yhtiön jätteistä ja kierrätysmaa-aineksista tehdyt tuotteet ovat löytäneet markkinansa ja niiden menekki kasvaa kohisten. Kiertotaloutta parhaimmillaan!

Tunnustusta tehdystä työstä

Kiertotalous on viime vuosina ollut tärkeä teema yhtiön kotikunnassa Jyväskylässä. Jyväskylä osallistui ympäristöministeriön järjestämään ensimmäiseen Vuoden Kiertotalouskunta -kilpailuun ja voitti sen! Yhtenä tärkeimmistä perusteluista oli Jyväskylän voimakas panostus biokaasuekosysteemin rakentamiseen, missä Mustankorkealla on ollut merkittävä rooli. Myös Mustankorkean biojäte- ja lietepohjaiset kompostilannoitetut multatuotteet olivat hyvin esil-

lä kaupungin kilpailuselostuksessa kiertotalouden saavutuksista.

Jätekuljetuksen kiemuroita

Jyväskylän seudun jätelautakunta teki keväällä 2017 päätöksen, että Laukaassa siirrytään kunnan järjestämään jätekuljetukseen syksyllä 2019. Päätöksestä valitettiin, ensin Hämeenlinnan hallinto-oikeuteen, ja sen jälkeen vielä korkeimpaan hallinto-oikeuteen. Molemmat tahot hylkäsivät valitukset ja päätös sai lainvoiman toukokuussa 2019. Aikaa jäi kuitenkin liian vähän aloituksen toteuttamiseksi jo samana syksynä, joten jätelautakunta päätti siirtää aloituksen keväälle 2020.

Lautakunta teki vastaavan päätöksen Toivakan osalta keväällä 2018, ja siitäkin päätöksestä valitettiin sekä hallinto-oikeuteen että korkeimpaan hallinto-oikeuteen. KHO:n päätöstä ei ole vielä tätä kirjoitettaessa tullut, mutta epäilemättä sekin tulee olemaan hylkäävä samoin perustein kuin Laukaassa. Itse asiassa millään näistä valituksista ei ole ollut tosiasiallisia läpimenomahdollisuuksia, niillä on vain pyritty hidastamaan väistämätöntä, kunnan järjestämään kuljetukseen siirtymistä. Molemmissa tapauksissa valittajat onnistuivat siirtämään kuljetusten alkamista puolella vuodella.

Mustankorkea ehti jo kilpailuttaa Laukaan ja Toivakan kuljetukset vuodenvaihteessa 2018-19. Urakka jaettiin kahteen osaan, Laukaa pohjoinen sekä Laukaa eteläinen ja Toivakka. Näin Toivakka hyötyi siitä, että se on osana suurempaa kokonaisuutta. Itsekseen se olisi ollut niin pieni urakka-alue, että hinnat olisivat olleet varmasti huomattavasti korkeammat.

Molempiin urakoihin tuli useita tarjouksia, mutta molemmat urakat voitti Lassila & Tikanoja Oyj. Laukaan osalta kuljetukset aloitettiin siis keväällä 2020, mutta siitä sitten enemmän seuraavassa vuosikatsauksessa.

Keväällä 2019 aloitti alueella myös yksi uusi toimija, Jätehuolto Laine Oy, joka voitti edellisvuonna kilpailutetut Vaajakosken (alue E) ja Muuramen urakat. Kolmannen kilpailutetun alueen, Kuokkalan (alue D) kilpailutuksen voitti Lassila & Tikanoja Oyj. Alkukankeuden jälkeen em. urakat ovat sujuneet hyvin. Edelleen kuluneena vuonna kilpailutettiin myös Korpilahden (alue C) ja etulastausurakat, jotka voitti Urbaser Oy ja joka aloitti myös uutena urakoitsijana tänä keväänä. Tällä hetkellä Mustankorkean

toimialueella kuntaurakoita ajaa neljä eri urakoitsijaa, joten on odotettavissa, että jatkossakin saamme useita tarjouksia urakoihin, mikä pitää kuljetushinnat hyvin kurissa.

Yrityspalvelut omaan yhtiöön

Hankinta- ja erityisesti jätelainsäädännön muutokset ovat ajaneet kuntayhtiöt kestävämpään tilanteeseen ajatellen jätehuoltopalveluja, mitä ne ovat perinteisesti tarjonneet alueen yrityksille. Vuoden 2019 alusta lähtien jätelain muutoksen myötä kuntayhtiö sai tarjota markkinaehtoisia palveluja korkeintaan 10 % liikevaihdostaan. Kuntayhtiö voi tarjota palvelua ns. kunnan toissijaisen vastuun (TSV) palveluna, mikäli palvelua yksityiseltä sektorilta ei ole saatavissa. Tämä määritelmä on kuitenkin ollut hyvin tulkinnanvarainen ja sitä on sovellettu eri tavoin eri puolilla Suomea.

Tätä TSV-määritelmää selkeyttämään aloitti tämän vuoden alusta toimintansa Motivan ylläpitämä ns. Materiaalitori, jossa jätehuoltopalveluja tarvitseva yritys voi ilmoittaa tarpeestaan julkisesti. Mikäli yritys ei tätä kautta saa palvelua yksityiseltä puolelta kahdessa viikossa, voi se vasta tämän jälkeen pyytää kuntayhtiöltä TSV-palvelua. Järjestelmällä pyritään osoittamaan yksityisen palveluntarjonnan todellinen puute, mutta järjestelmä on varsin työläs hallinnoida ja se on aiheuttanut monenmoista sotkua eri puolilla maata.

Monet kuntayhtiöt ovat ratkaisseet tämän ongelman perustamalla joko yhteisyrityksiä yksityisten jätealan toimijoiden kanssa, tai perustamalla oman 100 % omistaman tytäryhtiön tarjoamaan palveluja yrityksille. Mustankorkea päätyi pitkän selvitystyön ja harkinnan kautta jälkimmäiseen ratkaisuun. Marraskuussa perustettiin yhtiö nimeltä MKO Ympäristöpalvelut Oy, joka aloitti toimintansa Mustankorkean jätekeskuksen alueella tämän vuoden alussa. MKO:lla on aivan erilaiset mahdollisuudet tarjota palveluja alueen yrityksille ja kehittää jätehuoltotoimintaa, kuin Mustankorkealla, jota sitovat lainsäädännön asettamat rajoitukset toimia kilpailuilla markkinoilla.

MKO Ympäristöpalveluiden perustaminen oli ensi askel Mustankorkean jätekeskuksen kehittämisessä ja rakentamisessa laajemmaksi kiertotalouskeskittymäksi. Kaupunginvaltuuston kesällä 2019 hyväksymässä Resurssiviisas Jyväskylä -ohjelma 2040

-suunnitelmassa on yhtenä ensimmäisistä askeleista mainittu: ”Toteutetaan Mustankorkean ekoteollisuuspuisto”. Tätä päämäärää olemme lähteneet aktiivisesti tavoittelemaan ja neuvotteluja on menossa usean eri toimijan kanssa, jotka ovat ilmaisseet kiinnostuksensa tuoda alueelle omia toimintojaan. Toivottavasti meillä on viimeistään muutaman vuoden kuluttua Mustankorkealla kansallisesti merkittävä kierotalouden keskittymä, jonka kivijalkoina toimivat Mustankorkea Oy ja MKO Ympäristöpalvelut Oy.

Kiitokset

En voi kylliksi kiittää yhtiön henkilöstöä, joka on tässä kiivaassa muutostahdissa pysynyt mukana ja pystynyt hoitamaan kukin oman tonttinsa kiittävästi. Välillä on meinannut usko loppua, mutta kuitenkin asiat on saatu loppujen lopuksi hoidettua. Moni on kertonut näkevänsä unia työstään, mikä kertoo vahvasta sitoutumisesta. Toivottavasti kiivas tahti pikkuhiljaa helpottaa, mutta se saattaa olla vain hurskas toive.

Kiitokset ansaitsevat myös kaikki yhteistyökumppanit, viranomaiset, omistajakunnat yms., joiden kanssa on yhteistyö sujunut mallikkaasti. Asiakkailta saamamme palaute esimerkiksi perusmaksusta on ollut joskus hyvinkin kärkevää, mutta otamme sen rakentavana palautteena kehittäessämme viestintää ja asiakaspalvelua, jotta saisimme viestin perille mahdollisimman hyvin. Toki olemme saaneet myös kiitosta lukuisilta asiakkailta hyvin hoidetusta jätehuollosta.

Kuluvan vuoden suurin haaste on Laukaan kuljetusten haltuunotto, mitä parhaillaan teemme. Siinä on ollut monenlaista vastoinkäymistä, mutta uskon, että saamme sen rullaamaan tehokkaasti hyvinkin pian. Biokaasulaitoksen pitäisi valmistua aivan lähiaikoina ja syksyllä lomien jälkeen alamme valmistella suurta mullistusta, muovijätteen keräystä kaikilta vähintään viiden huoneiston kiinteistöiltä. Toivakan jätekuljetusten haltuunotto tulee sitten vuoroon ensi keväänä. Isoja asioita kohtuullisen pienellä henkilöstömäärällä hoidettavaksi. Kuten jo viime vuonna totesin, työt jätehuollon parissa eivät vastaisuudessaakaan lopu.

Aurinkoista kesää kaikille!

Esko Martikainen

Toimitusjohtaja